

Johan Bolme, mangeårig tilsynsmann på Trollheimshytta, er en av de mange gode hjelperne i TT.

Pause i bakken under en av professor Olav Gjærevolls mange botaniske vandringer i regi av TT.

TTs historie

Trondhjems Turistforening ble stiftet i 1887, 20 år etter at landets første turistforening, DNT, så dagens lys i 1868. Også flere andre regionale turistforeninger ble stiftet omtrent samtidig, f.eks. i Stavanger, Kristiansand, Skien, Drammen og Kristiansund – over store deler av landet var folk med andre ord i ferd med å oppdage de kilder til de storslagne opplevelser som ligger i den norske fjellheimen.

TTs første hytte ble bygget i Bymarka, på toppen av Gråkallen, sommeren 1889. Foreningen nedla i det hele tatt et stort arbeid for å gjøre de bynære områdene tilgjengelig i sine første år, og fikk bygget et stort antall stier og spaserveier i Bymarka, foruten også en kjørevei opp til Fjellsetra og til Nedre Leirfoss. Rundt århundreskiftet overtok imidlertid kommunen ansvaret for disse stiene og veiene.

Alt i 1888 hadde foreningen inngått en avtale med eieren av Nedalen gård i Sylene om opprettelse av et kvarter for fotturister på gården, og sommeren 1889 sto kvarteret ferdig med fire senger og nødvendig utstyr. Samme sommer ble også den første fotruten i Sylene merket fra Stugudal og inn til Nedalen.

Også i Trollheimen var foreningen i gang med sine første tiltak sommeren 1888. Det ble da inngått avtaler om kvarter på Storligårdene, på Vollanseter ved Jølvannet og på Boggevoldsetra i Svartådalen, og i 1889 begynte arbeidet med å merke og rydde de første rutene også i Trollheimen. Den første hytta i Trollheimen – Trollheimshytta – ble åpnet sommeren 1890.

Det lille kvarteret på Nedalen gård ble snart for lite. TT bygget derfor i 1897 en hytte like ved gården som doblet kapasiteten. Men heller ikke dette var nok for å ta unna den økende trafikken. I 1903 ble det derfor bygget en ny og større hytte med 12 senger. Med senere utvidelser til 50 senger var denne hytta i bruk helt frem til Nesjøreguleringen omkring 1970, da den nåværende Nedalshytta ble bygget.

I 1890-årene ble det inngått en rekke kvarteravtaler også i Sylene-området, bl.a. på Græsli, i Stugudal, i Ridalen og i Meråker. I 1896 ble så den første hytta på Storerikvollen bygget. Bortsett fra at denne hytta delte strekningen mellom Meråker og Nedalen i to etapper, var det også enda en grunn til å få reist en hytte der. I 1890 hadde Den Svenska Turistföreningen bygget sin første hytte i Sylene ved Enaelven, og i 1895 kom enda en hytte på svensk side, ikke langt fra der Sylstationen i dag ligger. Dette åpnet muligheter for å gå fra hytte til hytte, og Storerikvollen var et naturlig ledd i dette tilbudet.

Etter krigen ble TTs tilbud i Sylene utvidet med Schulzhytta i 1948 (oppkalt etter foreningens første formann Carl Schultz) og Nordpå i Aunegrenda i

TTs første hytte på Gråkallen ble bygget i 1889.

Nedalen gård der TT hadde turistikvarter i 1890-årne.

Haltdalen i 1949. Nordpå er siden solgt. I 1960 og -70 årene ble det bygget flere selvbetjeningshytter i Sylene-området, slik at det i dag er et meget variert nett av hytter og ruter som kan brukes hele året. Nordover går rutenettet naturlig sammen med Nord-Trøndelag Turistforenings ruter.

I Trollheimen fortsatte utbyggingen ved at den første Jøldalshytta ble bygget i 1908 og erstattet med en ny hytte, som også er dagens, i 1918. Både på Trollheimshytta og Jøldalshytta er det nå bygget selvbetjeningsavdelinger som kan brukes utenom de betjente sesongene.

Gjevilvasshytta ble bygget vinteren 1921/22 etter at setereierne hadde sagt opp sine kvarteravtaler med TT. Hytta, som i sin helhet er fredet, ble utvidet i 1950 med en gammel bygning fra Meldal.

I Storlidalen fikk foreningen i 1949 en leieavtale på gården Kåsa, som i mange år ble fjellturistenes faste tilhold i dalen. I 1976 ble leieforholdet flyttet til Bårdsgården like i nærheten, hvor det i dag er innredet en utmerket selvbetjeningshytte i den ene halvdel av våningshuset på gården.

Lenger vest har TT i mange år hatt avtale om kvarter på fjellgården Kårvatn. Også der er det nå innredet en utmerket selvbetjeningshytte i et av husene på gården.

Alt i alt kan Trondhjems Turistforening tilby fjellturistene fem store, betjente hytter og ni selvbetjente hytter i Sylene og Trollheimen. Foreningens omfattende og meget variert rutenett i noe av den fineste fjellnaturen landet vårt har å by på, er omlag 1600 km., noe som tilsvarer avstanden fra Trondheim til Hammerfest. I de mer enn 100 år som er gått siden foreningen ble stiftet er det av tallrike pionerer og senere entusiaster og tillitsmenn (og -kvinner!) nedlagt et imponerende arbeid som gjør det mulig for alle å følge TTs motto: Gå deg frisk og glad i fjellet!

(De som ønsker å lese mer om TTs tilblivelse og utvikling finner dette i årboka for 1986-1987, side 25-87. Også i bøkene «Trollheimen» (1983, ny utgave 1989) og «Sylene» (1988) finnes fyldestgjørende kapitler om fotturismens utvikling.